

III. Ulusal Yazılım Mühendisliği Sempozyumu Ankara'da gerçekleştirildi...

ULUSLARARASI TEKELLERE BAĞIMLILIK

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, yazılım alanında uluslararası tekellere karşı mücadele edilmesi ve yerli yazılımın desteklenmesi gerektiğini söyledi. Soğancı, bu alandaki beyin göçüne de dikkat çekti. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler ise 2.5 trilyon dolarlık dünya iletişim ve bilişim pazarının yüzde 12'sini yazılım sektörünün oluşturduğunu belirterek, Türkiye'nin yazılım alanında 109 milyon dolarlık dışalım ile 18 milyon dolarlık dışısatımı arasındaki farka dikkat çekti. EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş da, teknolojiye dışa bağımlılığa karşı önlem alınmasını istedi.

EMO Ankara Şubesi ve Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü tarafından düzenlenen III. Ulusal Yazılım Mühendisliği Sempozyumu, (UYMS) 27-30 Eylül 2007 tarihleri arasında Bilkent Üniversitesi Güzel

Sanatlar Fakültesi'nde gerçekleştirildi. Akademisyenleri, meslek kuruluşlarını, kamu kuruluşlarını ve özel sektör temsilcilerini bir araya getiren sempozyum kapsamında 9 oturumda 45 sunum yapıldı. "Bilişim Hukuku" ve "Bilgi ve Bilişim Politikaları" başlıklı panellerin yanı sıra sempozyum kapsamında "İlgiye Odaklı Yazılım Geliştirme" başlıklı bir çalıştay düzenlendi.

Sempozyumda TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler, EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş'ın yanı sıra DSP Genel Başkanı Zeki Sezer, CHP Uşak Milletvekili Osman Coşkunoğlu ve DTP Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan da birer açılış konuşması yaptı.

"Beyin Göçüne Dikkat"

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Soğancı, "bilişim sektörü" kavramının en az 20 alt sektörü de kapsadığına dikkat çekti. Ekonomik kaynakları çok kısıtlı olan ülkelerin bilgisayar donanımı üretmelerinin yüksek maliyetler dolayısıyla çok mümkün olmadığını vurgulayan Soğancı, yazılım sektörünün işe başlama maliyetlerinin düşük

olmasının fırsat yarattığını kaydetti. Yazılım sektörünün ülkemiz için gelişebilir bir alan olduğunu ifade eden Soğancı, "Öncelikle Türkiye yetişmiş insan gücü açısından şiddetli bir kanama içerisinde, ciddi bir beyin göçü var. Bilişim sektöründeki bazı belirsizlikler bu konuda beyin göçünü tahrik ediyor. Uzun süren eğitimler sonunda bireylerin aradıklarını bulamaması, 'yetersiz' kişilerin sektörde yer edindiklerini görmeleri bir anlamda beyin göçüne zorluyor" diye konuştu.

Yazılım mühendisliği alanında uzmanlığı belgelendiren uluslararası sertifika kuruluşları hakkında da bilgi veren Soğancı, TMMOB'nin sürekli gündeminde olan uzmanlık ve belgelendirme çalışmalarının bu anlamda önemli olduğunu söyledi. Soğancı, meslek alanında uzmanlıkların belirlenmediği ve akredite edilmediği takdirde alanın başka organizasyonlarla doldurulacağını söyledi.

Türkiye'nin yazılım alanında büyük ölçüde yabancı tekellere bağımlı olduğunu ifade eden Soğancı, dış kaynaklı yazılım temini yerine yerli ürünlerin teşvik edilmesi gerektiğini kaydetti. Sektörün güçlenmesi için özel bir strateji izlenmesi gerektiğini de vurgulayan Soğancı, şöyle konuştu:

"Bu anlamda yarı-içe dönük, kendini koruyan bir mekanizmanın oluşması gerekiyor. Ayrıca tekelleşmeye karşı yapılanmaların, yasal düzenlemelerin de gerektiği bir gerçek. Tekelleşme her sektörde olduğu gibi yazılım sektörünün de sıkıntısıdır. Hatta yazılım sektörü

en hızlı üretim sürecine sahip sektörlerin başını çekiyor olduğu için tekelcilikten kaynaklanan derin yaralar alıyor. Hem tekelciliğin önünü kesecek, hem de tekelciliğin açtığı yaraları kapayacak bir yapılanmanın sağlanması gerekiyor.”

“Sayısal Uçurum Artıyor”

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler de, yazılım mühendisliği alanının önemine işaret etti. Ulusaler, dünya iletişim ve bilişim pazarı hacminin 2.5 trilyon doları aştığını ve bu rakamın yüzde 12’sinin yazılım alanında gerçekleştiğini kaydetti.

Yazılım mühendisliği alanının mühendis emeğinin en çok sömürüldüğü alanlardan biri olduğunu belirten Ulusaler, gelişmekte olan ülkelere, gelişmiş ülkelere doğru yaşanan beyin göçüne de dikkat çekti.

Gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasındaki sayısal uçurumun arttığını vurgulayan Ulusaler, “Ulusal gelirinin içinde eğitimin payı yüzde 4’ü geçemeyen ve Ar-Ge’ye ayrılan payın yüzde 1’in altında kaldığı Türkiye için de bu uçurumu aşmak bir hayli zor görünmektedir. Nitekim yazılım ihracatımız 18 milyon dolar iken ithalatımızın 109 milyon doları buluyor olması gelinen durumun bir başka göstergesidir” dedi.

Yazılım mühendisliği alanında da uluslararası tekeller ile mücadelenin önemli bir gündem maddesi olması gerektiğini ifade eden Ulusaler, Türkiye’de mevcut iktidarın bu konuda açık kodlu yazılıma yönelmek yerine uluslararası tekelere teslim olmasının son derece yanlış ve affedilemez bir tutum olduğunu söyledi. Yazılım mühendisliği alanının en önemli kaynağının kalitesi yüksek yetişmiş eleman olduğunu ifade eden Ulusaler, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Yazılım geliştirme, kapsamlı ve karmaşık bir mühendislik faaliyeti olup emek ve yetenek ağırlıklıdır. Sektörün hızlı gelişiminden ve belli oranlarda beyin göçünden doğan açığı kapatmak için her yıl 73 bine yakın mezun gerekmektedir. Diğer yandan sektördeki hızlı gelişme mühendisin süreç içerisinde sürekli kendisini yenilemesini gerektirmektedir. Kendini yeni bilgi ve tekniklerle donatması zorunludur. İşte burada meslek örgütü olarak devreye giriyor ve meslek içi tamamlama eğitimleri ile meslektaşlarımızın bu açıklarını gidermeye çalışıyoruz.”

“Teknolojide Dışa Bağımlılığa Karşı Önlem Alınmalı”

EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş ise, yazılım mühendisliği alanında yaşanan gelişmelerin bir yandan insan yaşamını kolaylaştırırken, bir yandan da yeni sorunlara neden olduğunu kaydederek, sempozyumun geleceğin sorunlarının belirlenmesine katkı sağlayacağını ifade etti.

Bilişim sektörünün son yıllarda hukuk ile daha yakın etkileşim içinde olduğuna dikkat çeken Pektaş, “Bilişim hukuku da bu çerçevede gittikçe önem kazanmaya başlayan bir konu. Teknolojinin kamusal fayda için değil, küçük zümre çıkarları veya bireysel çıkarlar için kullanılmasını da içeren Bilişim Hukuku’nun önemini, yasaların

bir gün herkese gerekli olabileceğini söyleyerek açıklayabiliriz” dedi.

Yazılım sektörü çalışanlarının esnek çalışma koşulları nedeniyle önemli ölçüde gündelik hayattan ve sosyal yaşantıdan uzaklaştırıldığını belirten Pektaş, şunları kaydetti:

“Dünyadaki ve Türkiye’deki gelişme ayak uydurma hırsı ile çalışanların aşırı yoğun ve bir türlü bitmek bilmeyen fazla mesai çalışmaları ile sosyal hak kayıpları giderek artan bir oranda meşrulaştırılmak istenmektedir. Altın yumurtlayan tavuğu kesmekten farkı olmayan bu yaklaşım mevcut yetişmiş insan kaynaklarımızın normalden daha kısa sürede yıpranarak verimsizleştiğine tanık olmaktadır.”

Yazılım sektörü gelişimi için verilecek Ar-Ge teşviklerinin bir takım çıkar grupları tarafından amaç dışı kullanılabilmesine dikkat çeken Pektaş, “Her teknolojik alanda olduğu gibi, yazılım alanında da yeterli bilgiye sahip olunarak, gerçek anlamda Ar-Ge çalışmaları yapılmalı, teknoloji ithalatına dolayısıyla dışa bağımlı konuma düşmeye karşı önlemler şimdiden alınmalıdır. Altını olan kuralı koyar, kuralı koyan altını alır kısır döngüsü, toplumumuza çok şey kaybettiriyor” şeklinde konuştu. ◀

Yerli yazılım, uluslararası tekelere karşı savunmasız...

“HEDEF YOK, PLANLAMA YOK, PİYASA BAŞIBOŞ”

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Onursal Genel Başkanı ve Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nün kurucusu Prof. Dr. Aydın Köksal, kamu ihalelerinde yerli yazılım için getirilen yüzde 15'lik fiyat avantajının uygulamaya geçirilmediğini söyledi. Çeyrek yüzyıl içerisinde, “serbest piyasa” adı altında “başiboş piyasa” uygulamalarının hayata geçirildiğini kaydeden Uşak Milletvekili Prof. Dr. Osman Coşkunoglu ise, “Ne bir hedef, ne bir denetim, ne bir talep. Ulufe dağıtır gibi teşvik yapıyor” diye konuştu.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Ankara Şubesi ve Bilkent Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü tarafından düzenlenen III. Ulusal Yazılım Mühendisliği Sempozyumu kapsamında, 30 Eylül 2007 tarihinde “Bilgi ve Bilişim Politikaları” başlıklı panel gerçekleştirildi. Bilgisayar Mühendisi Utku Kocabıyık anısına düzenlenen ve EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş'ın

yönettiği panele, Prof. Dr. Aydın Köksal, Eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Prof. Dr. Ziya Aktaş, Prof. Dr. Çetin Elmas, Uşak Milletvekili Prof. Dr. Osman Coşkunoglu ve EMO İzmir Şubesi Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu Üyesi Meltem Yıldırım konuşmacı olarak katıldı.

Prof. Dr. Aydın Köksal, TBD'nin 1971 yılında endüstri devrimindeki gecikmeye karşı bilişim devrimini yakalamak amacıyla kurulduğunu belirtti. Köksal, geçen 36 yıla rağmen günümüzde hala aynı konuların konuşulduğuna dikkat çekti.

Bilişim alanına yönelik eğitim olanaklarının arttığını vurgulayan Köksal, Türkiye'de 45 üniversitede, 50 tane bilgisayar mühendisliği bölümü olduğunu kaydetti. Köksal, bilişim alanına yönelik bütüncül bir politika belirlenmediğinin altını çizdi. Köksal, konuyla ilgili yapılan önerilerin dikkate alınmamasından yakınarak, şöyle konuştu:

“Eğitim alanındaki gelişmeler daha çok gönüllü bilişim örgütleri ve akademisyenlerinin katkıları ile

gerçekleşmektedir. İhtiyaçların, Devlet Planlama Teşkilatı'nın 5 yıllık planlarına ve icra planlarına girmesi sağlanmalı ve bunların yapılıp yapılmadığı takip edilmeli. Bu önerileri dikkate alan Japonya ve Hindistan'da aynı yıllarda iyi sonuçlar alındı.”

Teknokentlerde faaliyet gösteren şirketlere vergi teşviki ve yerli yazılım üreticilerine kamu alımlarında yüzde 15 oranında avantaj sağlandığını bildiren Köksal, “Bugün, yüzde 15 daha pahalı olsa bile, eşit fiyatta sayılacak ve fiyatlama eşitse, yerlisi tercih edilecek anlamında önlemler var. Fakat bu kural alımlarda işletilmiyor. Satın alıcılar, hem kuralı koyuyor hem de işletmeye çekiyor” diye konuştu.

“Planlama Yok, Piyasa Başiboş”

Bilgi ve bilişim politikaları konusunun Türkiye'de tüm çevreler tarafından öneminin anlaşıldığını, ancak konuyla

ilgi çalışmaların yetersiz olduğunu kaydeden Prof. Dr. Osman Coşkunoglu bilişim politikalarına ilişkin geliştirilen planları "ciddiyetsiz" olarak değerlendirdi. AB'ye uyum çerçevesi içinde 5 yıllık planların yerini 7 yıllık planlara bıraktığını ifade eden Coşkunoglu, "Bu konuda hiç eveleyip gevelemeye gerek yok. Şu anda yapılan planların hiçbirini ciddiye alamıyorum. Bunların ciddiyetle izlendiğini, yani birtakım ihtiyaçları yerine getirmek için yapılmış, önemümüzde rehber olarak bulundurulup, uygulanacak bir doküman olarak görüldüğünü sanmıyorum" diye konuştu.

"Ulufe Dağıtılır Gibi Teşvik Yapılıyor"

Çeyrek yüzyıl içinde, "serbest piyasa" adı altında, başıboş piyasa uygulamalarının hayata geçirildiğini kaydeden Coşkunoglu, "Ne bir hedef, ne bir denetim, ne bir talep. Ulufe dağıtır gibi teşvik yapılıyor. Piyasaya bu kadar düşük olan Amerika bile böyle yapmıyor" dedi.

Sayıştay'ın "e-Dönüşüm Türkiye" projesine ilişkin hazırladığı raporda hükümetin ne kadar başarısız olduğunu çarpıcı bir biçimde ortaya konulduğunu kaydeden Coşkunoglu, "Sayıştay tarafından hazırlanan bu raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Plan ve Bütçe Komisyonu'nda tartışılması ve bir raporla Meclis Genel Kurulu'na sunulması gerekiyor. Ama rapor ısrarlara rağmen yasa ihlal edilerek gündeme getirilmedi" dedi.

Hükümetin ihracat rakamlarındaki yükselişi ön plana çıkarmasını eleştiren Coşkunoglu, "500 milyar dolarlık ihracat yapabiliyoruz için 490 milyar dolar ithalat yapıyorsak, sadece 10 milyarlık bir katma değeri ihracat etmişiz demektir" dedi.

"Yazılımda İstenilen Noktaya Gelemedik"

Eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Prof. Dr. Ziya Aktaş, Avrupa Birliği ülkelerinin ulusal gelirlerinin yüzde 1.9'unu Ar-Ge çalışmaları için ayırdık-

larını kaydederek, "e-Avrupa Projesi" kapsamında, bu oranın 2010 yılında yüzde 3'e çıkacağını belirtti. Türkiye'de ise Ar-Ge'ye ayrılan payın yüzde 0.6 düzeyinde bulunduğunu bildiren Aktaş, 60. Hükümet Programı'nda mevcut pay oranına yer verilmeden, 2013 yılında Ar-Ge payının yüzde 2'ye çekilmek istenmesini eleştirdi. "Üzülerek söylüyorum ki, yazılımda istediğimiz noktaya gelemedik" diyen Aktaş, Hükümet Programı'nda genel ifadelerle yetinilmesini eleştirdi. İstenildiğinde kaynak bulunabileceğine dikkat çeken Aktaş, Resmi Gazete'de 2 Ocak 2004 tarihinde yayımlanan 5035 Sayılı Yasa ile "Gıda Bankacılığı" yapan bazı derneklere yardım yapanların bu bedelleri vergiden düşmelerinin sağlandığını anımsattı.

"Dilenciliğe Alıştırana Değil Ar-Ge'ye Teşvik"

Prof. Dr. Çetin Elmas ise Türkiye'nin bilgi ve bilişim alanında en temel sorunun planlama olduğuna dikkat çekti. Elmas, planlama konusunu sık sık dile getirmesine rağmen uyarılarının dikkate alınmadığını, yapılan planların da hayata geçirilemediğini ifade etti.

Yerli yazılımların tercih edilmediğini ifade eden Elmas, "Aynı fiyata, hatta daha ucuza satılan, yerli yazılımlar var. Teknik destek olmamasına rağmen yabancı marka tercih ediliyor. Öte yandan rekabeti önleyici düzenlemelerin eksikliği nedeniyle uluslararası firmalar en küçük ihaleleri bile alıyor. Avrupa Birliği ülkeleri bile gelişemedikleri alanları tümüyle rekabete açmıyor. Yerli üreticiye bir takım imtiyazlar sağlanıyor" diye konuştu.

AR-GE'ye yönelik eğitim planlaması yapılması ve teknokentler dışında yapılan Ar-Ge çalışmalarının da vergi muafiyeti kapsamına alınması gerektiğine işaret eden Elmas, "Öyle gıda bankası oluşturup insanları dilenciliğe alıştırarak değil, emeğinin karşılığında Ar-Ge yapıyorsa vergiden muaf tutulsun. Gitsin, kendi işyerinde yapsın. Ancak bunun da iyi şekilde denetlemesinin yapılması lazım" dedi.

"Bilgisayar Mühendisleri Yok Sayılıyor"

EMO İzmir Şubesi Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu Üyesi Meltem Yıldırım, bilişim politikalarının belirlenmesi çalışmalarına ilgili meslek örgütlerinin katılımının sağlanmamasını eleştirdi. Kamu ve bazı sivil toplum kuruluşları tarafından 2004 yılında düzenlenen II. Bilişim Şurası'na EMO'nun katılımının sağlanmadığını kaydeden Yıldırım, "Tıp alanında yaptığımız bir çalışmada doktorları bu alanın dışında nasıl ki bırakamayacaksanız, aynı şekilde bu alana yönelik yaptığımız çalışmalarda da bilgisayar mühendislerini bunun dışında bırakamazsınız" diye konuştu.

Bilişim alanının bilgisayardan "azıcık anlayan" insanların yer aldığı bir alan olarak görülmemesi gerektiğini ifade eden Yıldırım, "Artık bilgisayar mühendislerinin, mühendislik eğitimi almış olan insanların görmezden gelinmesinden vazgeçilmesi gerekir" dedi.

Özgür yazılımın "yerli üretimi teşvik ve tekelleşmeyi engelleyici bir politika" olarak değerlendirilmesi gerektiğini kaydeden Yıldırım, "Bilişim alanında özgür yazılımı toplumsal ve kültürel çalışmaların merkezi haline getiren ülkeler gerçekten şu an ilerliyor. Yazılım lisanslarına ödenen ücretlerin belli bir miktarının, yerli yazılımın teşvik edilmesine aktarılması durumunda önemli bir tasarruf sağlanacaktır" dedi.

Bilişim alanının eleman ihtiyacının karşılanması için çarpık önerilerin geliştirildiğini dile getiren Yıldırım, şöyle devam etti:

"II. Bilişim Şurası'nda yer alan bir karar var. 'Bilişim sektörünün ara insan gücünün yetiştirilmesi için, kariyer odaklı sertifika programları uygulanmalı' diye bir karar alınmış. Meslek eğitimi verdiğiniz kurumlarımız var. Teknik liselerimiz var, yüksek lisans ya da lisans eğitimleri veriliyor, iki yıllık eğitimler verilen kurumlarımız var. Bunlara ağırlık vermeyip, bunu sertifikasyon programlarıyla halletmeye çalışıyorsunuz. Burada gerçekten ciddi bakış açısı yanlışlıkları olduğunu düşünüyorum."